

2023-08-30

Klimat- och näringsdepartementet
Energienheten
Per Lydén
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Framtidens kapacitetsmekanism för att säkerställa resurstillräcklighet på elmarknaden

Svensk Vattenkraftförening har, efter studium av remissens sammanfattning, följande synpunkter på det som föreningen anser berör vattenkraft och i synnerhet småskalig vattenkraft:

Det finns ett tilltagande problem med effektbrist och risk för förbrukningsbortkoppling nu. Tillstånd för nya produktionsanläggningar tar lång tid och är svåra att få till stånd, vilket kan försätta landet i resursknapphet. En ny kapacitetsmekanism skall godkännas av EU-kommissionen. Det krävs en sådan för att incitament för investeringar i produktion och överföring skall skapas.

Sverige behöver fortsatt en kapacitetsmekanism efter 2025

År 2027 kan 2500 – 3000 MW tillskott behövas i södra Sverige. Småskalig vattenkraft skulle, på sikt, kunna stå för ytterligare 1000 MW, men utvecklingen lamslås för närvarande av omprövningen, som tvärt om slår ut kapacitet. Detta sker ofta därför att processen inte ännu har funnit sina former och vi vet tyvärr inte om förutsättningarna blir bättre efter pausen. Fastställda av miljökvalitetsnormer görs, till synes, utan hänsyn till konsekvenser för kraftförsörjning eller klimatet globalt. Vattenmyndigheterna bör i högre utsträckning beakta produktions- och effektförluster vid fastställande av MKN och KMV.

Det är hög tid att Sverige börjar tillämpa de undantag som EU-rätten medger. De politiska åtgärderna i detta syfte har hittills inte varit kraftfulla nog och har heller inte hörtsammats av de vattenvårdande myndigheterna. Om undantagen inte börjar utnyttjas i sin helhet riskerar Sverige att tappa 5 – 6 TWh i vattenkraftproduktion.

År 2045 kan kapacitetsbehovet ha ökat med 13 700 – 15 000 MW, vilket motsvarar 15 storskaliga kärnkraftsblock. Ett av dessa kan, som sagt, ersättas med småskalig vattenkraft och ytterligare några av den storskaliga vattenkraften. Allt inom befintliga anläggningar. Mer vattenkraft medför även ökad reglerförmåga som är en förutsättning för att kunna tillföra mera sol och vindenergi till elnäten. Den vätgas som behövs för industriella processer till exempel grönt stål, kan med fördel produceras med vindkraft då det blåser och lagras en kortare tid för att säkra leveranserna till industrin.

En svensk kapacitetsmarknad bör vara geografiskt uppdelad utifrån elområden

Den småskaliga vattenkraften, huvudsakligen belägen inom elområde 3 och 4, har börjat leverera FCR-N och i viss mån FCR-D tjänster på bred front, inom ramen för de 1000 MW som den småskaliga vattenkraften bidrar med. En förutsättning för att kunna leverera FCR-tjänster är att korttidsreglering tillåts. Den småskaliga vattenkraftens bidrag till reglerförmågan bedöms som särskilt värdefull då huvuddelen av den är belägen i södra delen av Sverige.

Det bör övervägas om hårdare krav avseende koldioxidutsläpp än EU:s minimikrav skall ställas

Att ersätta vår småskaliga vattenkraft (0 – 10 MW och 4,9 TWh/år), med nybyggd gaskraft (550 g CO₂ per kWh) producerad i Sverige eller utomlands, skulle innebära en ökning av CO₂ utsläppen med 2 695 000 ton CO₂ per år. Får vi bygga ut till dubbel produktion i befintliga anläggningar, minskas utsläppen i motsvarande grad. Ett betydande tillskott av även storskalig vattenkraft bör öka Sveriges förnybara andel elproduktion och ge oss möjlighet att ställa hårdare krav på minskade koldioxidutsläpp från effektreserver som rimligtvis blir mindre.

Vi bör kunna närma oss Norges och Islands höga grad av vattenkraftbaserad elproduktion om den politiska viljan finns.

Ålberga den 30 augusti 2013

Gustaf Hellström

Ordf. Svensk Vattenkraftförening